

Latgalē top oriģinālas un skaistas lietas svētku un ikdienas mirkļiem

Inga Kalva-Miņina

Decembris ir mēnesis, kad steigdam sarūpēt dāvanas saviem mīļajiem. Lai dāvanu meklējumi nepārvērstos drudzainos iepirkumos pēdējā brīdī, tad par to jāpdomā jau tagad. Turklāt atgādinu, ka brīnišķīgas lietas top tepat Latgalē, un to ir vērts atcerēties reizēs, kad kādam gribas uzdāvināt ko skaistu un interesantu. Izvēloties vietējo uzņēmēju radītu produkciju, mēs ļaujam dāvināšanas priekam tapt jo lielākam un sirsnīgākam – dāvanas saņēmējs top iepriecināts ar kvalitatīvu un oriģinālu dāvanu, kurā ieguldīts sirdssiltums, bet vietējie uzņēmēji sajūt atbalstu un spēj īstenot arvien jaunas idejas.

Sapņu ķērājā iepin labās domas

«Mūsdienās sapņu ķērāji ir populāri visā pasaulē. Tie tiek izmantoti kā dekoratīvi priekšmeti, arī kā talismani, kas aizsargā no negatīvās enerģijas,» saka Inga Egle (attēlā).

«Esmu no Ludzas, bet nu jau 15 gadus dzīvoju Rēzeknē. Man ļoti patīk šī skaistā, zaļā un estētiskā pilsēta ar labiem cilvēkiem, tāpēc laikam tomēr sevi varu saukt par rēzekniei. Ikdienā strādāju par floristi ziedu veikālā-salonā «Latgales ziedi»,» tā par sevi stāsta radošā INGA EGLE. Viņa ne tikai uzbur skaistas ziedu kompozīcijas, bet arī darina dažādus sapņu ķērājus, kas izrotā līdzcīvēku svētkus un ikdienu.

Pastāstiet, kā sākat veidot sapņu ķērājus? Ar ko jūs piesaista šī nodarbe?

– Pirmo reizi, esot dekrētā, izdomāju, ka varētu sataisīt savam dēlam sapņu ķērāju pie gultiņas. Šo ideju īstenoju, un tad radās vēl citas idejas. Sataisīt sapņu ķērāju istabā kā interjera dekoru ar mākslīgiem ziediem un mežģinēm un mazus sapņu ķērājus, mašīnā iekaramus, – kāpēc gan ne?

Man ļoti patīk tas, ka šis process nomierina, tu dari to ar mīlestību un iepin sapņu ķērāja tīkliņā labas domas. Interesantākais

šajā procesā ir izdomāt krāsu salikumu, izdekorēt pašu sapņu ķērāju ar spalvām, pērlītēm, dažreiz tematiski ar ziediem, gliemežvākiem, mežģinēm, lāciņiem vai sirsnīgām, viss atkarīgs no idejas un vēlmēm, arī no noskaņojuma un iedvesmas.

Ir tapuši gan dažādu krāsu sapņu ķērāji, gan lieli, gan mazi, romantiski sarkanie, ziemeļniegi baltie, vasariņi ar jūras tematiku, kā arī bērnišķīgi ar vienradžiem, smaidīgiem un latviski spēcīgi ar ozolapām, zīlēm un margrietiņām.

Sarežģītākais laikam ir uzpīt tīkliņu, tad jau tik piemeklē spalvas, pērles un – uz priekšu! Gandarījums ir tad, kad viss izdarīts, un galvenais, ka galarezultāts patīk sev un citiem.

Ko sapņu ķērājs simbolizē?

– Sapņu ķērājs ir indiāņu tautu rituāls priekšmets, kas tiek uzskatīts par talismanu un aizsargā no visa ļaunā. Aplis, no kura ir izgatavoti sapņu ķērāji, atspoguļo dzīves ciklu, visumu un sauli, bet tīkls simbolizē sietu, kas aizsargā no negatīvās enerģijas. Spalvas simbolizē vēju, kas aiznes sliktos sapņus.

Mūsdienās sapņu ķērāji ir populāri visā pasaulē. Tie tiek izmantoti kā dekoratīvi priekšmeti, arī kā talismani, kas aizsargā no negatīvās enerģijas. Es laikam tomēr no vairāk uzveru kā dekoru un sliktu sapņu ķērāju, jo tos parasti piekar pie bērnu gultiņām, guļamistabās gultu galvā vai kādā istabas stūrī kā dekoru. Tagad tos izmanto arī kā interjera dekorus, fotosesijās, dekorācijām kāzās. Man liekas, ka ļoti skaisti būtu tos iekārt kādā ziedošā ābelīdārzā pavasarā plaukumā.

Sapņu ķērājus var dāvināt draugiem, paziņām un bērniem. Ziemassvētkos un Jaunajā gadā tie varētu būt tematiski, piemēram, spīdīgi ar bumbiņām un egles zariņiem. Ziemassvētku laiks ir ļoti maģisks, kad gaidām sniegu, brīnumus, tāpēc, dāvinot sapņu ķērāju, es noteikti novēlētu dāvanas saņēmējam – sapņo un lai tavi sapņi piepildās!

Cik sapņu ķērājus šo gadu laikā esat uztaisījuši? Kurš ir bijis sarežģītākais pasūtījums?

– Pirmais sapņu ķērājs, ko veidoju dēlam, laikam tapa pirms astoņiem gadiem – tad, kad atnāca iedvesma! Spilgti atceros, kā vienreiz, staigājot pa mūsu Latgales jūras – Rāznas – krastu, salasīju akmeņņus, spalvas un izskalotos koka un vilņu apslīpētos stikla gabaliņus, tad arī tapa sapņu ķērājs. Mani kā floristu nevar laist ne uz ezera, ne mežu, es vienmēr kaut ko atrodu! (Smaida.) Skaitījusi neesmu, cik sapņu ķērāju darināts, desmitos noteikti ir, bet laikam jau būs pie simta.

Sarežģītākais sapņu ķērājs, ko esmu darinājusi, laikam būs vienradzis ar lielu ragu un izteiksmīgu seju, vēlāk jau aizgāja kaķi un peles... Pagājušā vasarā īstenoju vienu savu ideju – uztinu lielu sapņu ķērāju uz vingrošanas riņķa 1 metra diametrā. Šis sapņu ķērājs bija kā kāzu noformējuma elements. Līgava izdomāja, ka grib baltas rozēs uz sapņu ķērāja, tā mēs arī izdarījām. Mani darinājumi aizceļojuši uz Vāciju, Krieviju, tepat Latvijā. Dažreiz eju pa pilsētu un redzu – stāv mašīna ar manu sapņu ķērāju, un tā silti ap sirdi paliek.

Kurš no izveidotajiem sapņu ķērājiem pašai ir vismīļākais? Kādu ieceri vēlētos īstenot?

– Protams, ka visi mīļi, bet man patīk klasiskie – tīkliņš, spalvas un pērlītes, un romantiskie – ar mežģinēm un puķēm maigos pastelņos. Ieceres ir dažādas, vajag tikai iedvesmu un laiku. Gribētu savā guļamistabā lielu, baltu un gaišu sapņu ķērāju ar tīkliņu un spalvām. Vēl ir ideja vasarā laukos terasītē uzmeistarot dažus latviskus sapņu ķērājus, lai tie spēlējās ar vēju.

Kāda veida sapņu ķērājus cilvēki visbiežāk pasūta?

– Esmu ievērojusi, ka cilvēkiem patīk klasika – lielāki un mazāki sapņu ķērāji ar tīkliņu un spalvām. Krāsas noteikti katrs izvēlas savas mīļākās vai pēc noskaņojuma. Bērniem acis mirdz, ieraugot zvēriņus, multfilmu varoņus, lāciņus. Vīrieši izvēlas mazus sapņu ķērājus, lai uzkārtu mašīnā pie spoģuļa.

Kur smelāties iedvesmu, lai radoši darbotos?

– Iedvesmu smeļos dabā. Man patīk garas pastaigas gan ziemā, gan vasarā pa Krasta ielas promenādī gar Rēzeknes upi. Man ļoti patīk peldēties, pastaigāt pa mežu, piecelties agri un sagaidīt saullēktu vai siltā vasaras vakarā – skaistu saulrietu pie ezera. Mans dzīves dzinulis ir mani bērni, kas arī dažreiz ir radoši. Mēs pirms svētkiem parasti puškojam māju, lai radītu foršu atmosfēru. Vēl laikam tomēr dzīvē ir tā, ka tu enerģētiski pievelc to, ko izstaro, tāpēc man apkārt ir labi un radoši cilvēki! Kā es saku – tāds tādu atrod!

Top skaistumlietas no pērlītēm un latviskie muķi

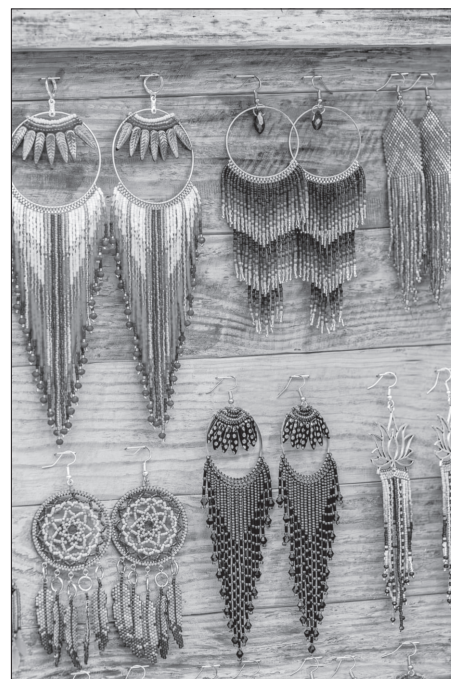
«Ziemā populārākās ir brūnās, bronzīgās, zelta, sudrabetās krāsas. Ļoti populāra ir zaļā krāsa,» atklāj rotu meistare Liēna Brūvere (attēlā).

«Esmu dzimusi Kurzemē, bet Līvānu novada Rudzātu pagastā dzīvoju jau no 2016. gada. Kādu laiku dzīvoju Rīgā, un, strādājot dārzeņu preču vairumtirdzniecības firmā, iepazīnu pērlītes, sāku rīkot dažādas meistarklases, lai veicinātu produktu pārdošanu. Tā apmēram pirms 15 gadiem arī aizsākās mans ceļš pie pērlītēm,» stāsta LIENA BRŪVERE, kura darina brīnišķīgus pērlīšu auskarus un rokassprādzes, arī engēlītus.

Top dažādu krāsu auskari un engēlīši

«2016. gadā, kad pārcēlāmes dzīvot uz Rudzātiem – uz vīra dzimtas mājām, sāku vairāk strādāt ar pērlītēm, veidojot rotas, auskarus, tapa garie auskari pēc klientu pieprasījuma. Ziemas laiks man lielākoties aiziet, darinot pērlīšu engēlītus, kas šajā periodā ir ļoti pieprasīti,» stāsta Liēna, atklājot, ka pirmie auskari, ko radījusi, esot tapuši radniecī. «Tie bija krāsās melns–pelēks–balts, ar šo pasūtījumu arī sāku darināt garos auskarus, kas kļuva arvien garāki un garāki – 24 centimetri.»

Lienas radītie pērlīšu auskari būs brīnišķīga dāvana – tie ir smalki un piesaista ar dažādiem rakstiem un toniņiem

Ir pieejami gan īpaši komplekti – pērlīšu auskari un pieskaņota rokassprādzīte, gan arī smalki pērlīšu engēlīši – viens vai vairāki kastītē

un varu nēsāt savus darinātos auskarus. Pirms tam, ja kādreiz gribēju ausis auskarus, tad taisīju klipša tipa,» atklāj Liēna.

«Visbiežāk savus darbus sūtu klientiem uz Liepāju un Rīgu, un, protams, mani darinājumi aizceļo pa visu Latviju. Tā kā man ir arī veikaliņš Etsy platformā, tad reizi nedēļā ir kāds pirkums no Amerikas, tāpēc tas man vairs nav nekāds retums. Bet, ja pirkums ir no Japānas vai Malaizijas, tas man šķiet kas īpašs. Šī gada laikā bieži ir pirkumi no Vācijas. Mazliet ir krities pirkumu skaits no Apvienotās Karalistes, kas izstājās no Eiropas Savienības, un tas uzreiz samazināja pircēju skaitu,» atklāj Liēna.

Ziemassvētku dāvanām lieliski var noderēt ne tikai Lienas radītās rotas (ir pieejami arī īpaši komplekti – pērlīšu auskari un pieskaņota rokassprādzīte), bet arī darinātie pērlīšu engēlīši: «Ziemassvētku laikā tie ir ļoti pieprasīti. Ārzemju klientiem jau no augusta sāku taisīt dažāda izmēra un krāsu engēlītus. No klientu pieprasījuma rodas dažādi krāsu salikumi, dāvanu komplekti, kādreiz kastītē bija pa vienam engēlītim, tagad, piemēram, ir trīs vai deviņi.»

Rada skaistumlietas un īsteno projektus

Lienas radītās pērlīšu skaistumlietas – auskari, rokassprādzes un engēlīši – ir apskatāmi Facebook lapā «LienasRotas», savukārt Facebook lapā «Latviskie muķi» ir aplūkojami vēl citi skaisti darinājumi – muķi jeb naudas maki.

«Apmēram 2015. vai 2016. gadā ar māsu domājām, ko varētu kopā darīt. Tā kā viņa ir šuvēja, tad saūju no lina auduma saģataves, un es tās piešūju pie metāla klipša aizdares, kas ir kā no vecajiem laikiem, kad bija maciņi ar klipšiem. Ļoti populāri ir muķi ar dažādām latviskām lentītēm. Ar ziediem jau visbiežāk ir plecu somiņas vai mugursomiņas, kas izmēra ziņā jau ir lielākas,» par vēl vienu aizraušanos stāsta Liēna, atklājot, ka kādu laiku muķi bija populāri kāzās, kad jaunlaulātajiem dāvina naudu: «Izšuvām ar vārdiem, datumiem, lai paliek jaunajam pārim par piemiņu.»

«Vārdu 'muķis' atrada otra māsa. Kad sākām domāt, kā nosaukt mūsu maciņus, viņa internetā vārdnīcā atrada, ka muķis nozīmē liela daudzuma naudas kule. Kad kādreiz tirgojos tirdziņos, tad Siguldā pircēja teica, ka atceras, kā vectēvs esot saucis maku par muķi. Varētu būt, ka šis vārds cēlies no Vidzemes puses,» stāsta Liēna.

Muķi būs oriģināla dāvana, turklāt tie, atkarībā no klienta vēlmes, var pārtapt gan par mazām jostas somiņām, gan ērtām nelielām mugursomām. «Ļoti populāri ir muķi ar dažādām latviskām lentītēm. Ar ziediem jau visbiežāk ir plecu somiņas vai mugursomiņas,» stāsta Liēna

«Pirms kovida braucu uz visiem tirdziņiem, bet kovids iemācīja cilvēkiem visu iegādāties atlinātā. Protams, klātienē ir forši, jo satiec klientu, vari parunāties, tomēr tagad tik daudz uz tirdziņiem nebraucu,» stāsta Liēna. Pateicoties Latgales plānošanas reģionam, viņa šogad piedalījās Miķeļdienas tirdzī «Latgališi Reigā brauc», kas notika Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdares muzejā, un pašākumā «Latgales diena 2023» Rīgā. «Šogad Dziesmu un deju svētku laikā piedalījās gatavību Vēlmanes dārzā. Paldies Līvānu uzņēmējdarbības atbalsta centram un tā vadītājai Inesei Stahovskai par šo iespēju! Šī bija laba vieta, kur satikt ļoti daudz klientu,» stāsta Liēna, atklājot, ka decembrī viņu klātienē varēs satikt arī Daugavpīlī un Līvānos – 9. decembrī tirdzniecības centrā «Ditton» notiks Latgales plānošanas reģiona un Latgales tematisko ciemu rīkotais tirdziņš «Vasali Latgolā! Latgališi sabrauc Daugovpīlī», savukārt 16. decembrī Līvānos notiks Ziemassvētku tirdziņš.

Izrādās, rotu darināšanā Liēna ir iedvesmojusī arī savu meitu Ivonnu, kura mācās Latvijas Mākslas akadēmijā 2. kursā: «Viņa rada auskarus, uz kuriem zīmē. Izgriež no kartona mazus gabaliņus, uz tiem uzzīmē, piemēram, margrietiņu pušķi. Cilvēki tirdziņos jautā, vai auskari veidoti dekupāžas stilā, atbildu, ka tas ir ar smalku otīņu uzzīmēts. Vēl viņa zīmē piekariņus spēles «Minecraft» stilā. Pati arī glezno un tirgo savas gleznas.»

«Ikdienā strādāju Rudzātu vidusskolā, kur esmu ēkas dežurante un dārzniecīte, darbojos skolas padomē un vietējā kopienā – biedrībā «Sēnīte». Savā ikdienā varu iepazīties radoši un aktīvi,» saka Liēna. Par nozīmīgu ieguldījumu Rudzātu pagasta attīstībā, sabiedrisko aktivitāšu veicināšanā un aktīvu dalību projektu realizēšanā šogad novembrī Liēna tika apbalvota ar Līvānu novada domes Pagodināšanas rakstu. «Man patīk rakstīt dažādus projektus un tos realizēt,» saka Liēna, kurai pateicoties šogad Rudzātos tika īstenoti trīs projekti. Tāpat viņa aktīvi iesaistījās, lai pieteiktu Rudzātu biedrības «Latvijas lauku forums» atpazīstamības zīmē («Viedais ciems 2023»). Atpazīstamības zīmes saņemšanai šogad bija pieteikti 24 ciemi no visas Latvijas, no pieteiktajiem ciemiem astoņi ieguva atpazīstamības zīmi («Viedais ciems 2023», tai skaitā arī Rudzāti. ▣

Foto no Ingas Egles personīgā arhīva

Inga darina gan lielus, gan arī pavisam mazus sapņu ķērājus, tie ir dažādās krāsās, gan klasiski, gan romantiskās noskaņās vai atbilstoši kādiem tematiskiem svētkiem radīti

MAF Mediju atbalsta fonds **Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.**
«Par projekta raksta «Latgalē top oriģinālas un skaistas lietas svētku un ikdienas mirkļiem» saturu atbild SIA «Vietējā»»

Foto no Lienas Brūveres personīgā arhīva